

PM

Arbetsmarknads- och vuxen- utbildningsnämndens an- svarsutövande 2019

Botkyrka kommun

Tobias Björn

Ebba Öhlund

Cornelia Pethrus

Isabelle Panasco

Innehållsförteckning

1.	Inledning	2
1.1.	Bakgrund	2
1.2.	Genomförande	2
2.	Resultat	3
2.1.	Sammanfattande bedömning	3
2.2.	Nämndens årsredovisning	3
2.2.1.	Ekonomiskt resultat	3
2.2.2.	Prognossäkerhet	3
2.2.3.	Verksamhetsmässigt resultat	4
2.3.	Lägesrapporter	5
2.3.1.	Mål och kvalitetsarbete	5
2.3.2.	Intern kontroll	5
2.3.3.	Övriga frågor	6
2.4.	Framtidsperspektiv	7

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Kommunens revisorer ska varje år uttala sig i frågan om ansvarsfrihet för nämnder och styrelse samt enskilda ledamöter i dessa. För att möjliggöra bedömningar och skapa en tydlig grund för dessa anger kommunallagen att all verksamhet ska granskas årligen.

En viktig del i den årliga granskningen är att bedöma om nämndens eller styrelsens ansvarsutövande är tillfredsställande. Med ansvarsutövning avses nämndens eller styrelsens aktiva åtgärder för att styra, leda, följa upp och kontrollera verksamheten. Ett effektivt ansvarsutövande förutsätter att det finns system och rutiner som stödjer nämnden i dess arbete.

Enligt kommunallagen ska nämnderna var och en inom sitt verksamhetsområde se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten och att kontrollen inom nämnden är tillräcklig.

Mot bakgrund av ovanstående har PwC fått i uppdrag av de förtroendevalda revisorerna att granska ansvarsutövningen inom kommunens nämnder. Resultatet av granskningen har diskuterats vid ett sammanträffande mellan förtroendevalda revisorer samt nämnd- och förvaltningsledning.

1.2. Genomförande

Den årliga granskningen av ansvarsutövande har genomförts enligt följande arbetsmodell:

- Analys/verifiering av grunddokumentation
- Avstämning/diskussion med nämnd och förvaltningsledning
- Upprättande av PM
- Avstämning och diskussion med kommunstyrelse/kommunledning
- Uppföljning av resultat/underlag kring fördjupande revisionsprojekt

I årets granskning har särskilt fokus lagts på analys och diskussion kring:

- Årsredovisning
- Lägesrapporter
- Framtidsperspektiv

2. Resultat

2.1. Sammanfattande bedömning

Den sammanfattande bedömningen är att det inom nämnden finns ett strukturerat system för styrning och ledning samt uppföljning och kontroll som omfattar nämndens samlade verksamhetsområde. Nämnden tillämpar trafikljusmodellen för uppföljning av verksamhetsmålen och uppvisar totalt sett en förhållandevis god måluppfyllelse.

Nämnden redovisar ett budgetöverskott på 5,7 mnkr år 2019 vilket innebär att den av kommunfullmäktige fastställda ekonomiska ramen har klarats.

När det gäller den interna kontrollen är 2 av de 15 kontrollmoment i nämndens internkontrollplan rödmarkerade, vilket innebär att avvikelser påträffats. Vidare är det två kontrollmoment som inte genomförts. Vi noterar även att nämnden har flera verksamhets-specifika kontrollområden i sin internkontrollplan, vilket är positivt. Bristerna som identifierats i internkontrollen behöver åtgärdas.

Vår bedömning är att nämnden i allt väsentligt har vidtagit åtgärder för att styra, följa upp, kontrollera och rapportera tilldelat uppdrag samt att redovisat resultat är förenligt med fastställda mål.

2.2. Nämndens årsredovisning

2.2.1. Ekonomiskt resultat

Nämnden redovisar ett budgetöverskott på 5,7 mnkr år 2019 vilket innebär att den av kommunfullmäktige fastställda ekonomiska ramen har klarats. Inför 2019 har budgeten ökat jämfört med 2018 med 10 500 tkr. Budgetöverskottet beror enligt årsredovisningen i allt väsentligt på att årets effektiviseringsarbete fallit väl ut vilket resulterade i att förvaltningens buffert för oförutsedda kostnader inte behövts nyttjats fullt ut, i kombination med ett icke budgeterat statsbidrag på knappt 1 mnkr till förvaltningskontoret. Vidare har extratjänster inte budgeterats korrekt, vilket lett till en mycket stor positiv avvikelse på intäkterna och samtidigt en lika stor negativ avvikelse på kostnaderna.

2.2.2. Prognossäkerhet

(Mnkr)	Nettobudget	Prognos T 1	Prognos T 2	Utfall 2019	Avvik i %	Prognosfel i T 2 i %
	267,4	0	+3,0	+5,9	2,2	1,08

I tabellen ovan framgår de prognostiserade budgetavvikelserna för T1 och T2 samt den faktiska budgetavvikelsen i bokslutet. Vidare framgår den procentuella avvikelsen och prognossäkerhet relaterat till budget. Den faktiska budgetavvikelsen analyseras och förklaras i årsredovisningen. Prognosfelet uppgår till motsvarande 2,2 procent.

- Vid T1 prognostiserades en budget i balans om 0 mnkr. En verksamhet rapporterar en avvikande prognos jämfört med budget. Verksamheten har tagit fram en handlingsplan för att minska underskottet. Vidare har den nya internhyresmodellen där kommunens verksamhetslokaler ska hanteras av fastighetsavdelningen inom tekniska nämnden satts i bruk. Tekniska förvaltningen har i samband med T1 inte hunnit skicka fakturor avseende lokalhyror vilket gör det ekonomiska utfallet svåranalyserat.

Vid fördelningen av internhyreskostnader har arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen fått 3 321 tkr för mycket i budget. Detta uppges inte vara reglerat i samband med T1.

- Vid T2 prognostiserades en positiv budgetavvikelse om 3,0 mkr. Prognosen är en förbättring från T1. Den positiva utvecklingen består av flera olika faktorer, bland annat har det genomförts flera omorganisationer inom förvaltningen under 2019 som syftar till att öka effektiviteten på längre sikt. Sammanslagningen av verksamheterna Vuxenutbildning och Xenter till det nya verksamhetsområdet Utbildning för vuxna har påbörjats och beräknas vara helt genomförd vid kommande årsskifte. Vidare har frisknärvaron ökat och personalomsättningen minskat. Kostnaderna för sjukfrånvaro beräknas sjunka med 0,7 mkr jämfört med förra året. Två verksamheter visar underskott och övriga har antingen överskott eller en budget i balans. Innevarande års effektiviseringar om 6,1 mkr har till stora delar genomförts enligt plan.

Protokollförd uppföljning av ekonomin har skett i nämnden fem gånger under året, vilket är fler än de obligatoriska och kommunövergripande tertiäluppföljningarna som framgår av redovisningsreglementet. Utöver de två delsårsrapporteringarna har ekonomiska månadsuppföljningar rapporterats för perioden till och med mars, juni och oktober månad. Enligt reglementet för budgetansvar och attest framgår att det åligger nämnden att kontinuerligt hålla sig underrättad om såväl kostnader och intäkter som verksamhetens utveckling. Vi bedömer att ovanstående rapporteringsfrekvens är tillräcklig.

2.2.3. Verksamhetsmässigt resultat

Enligt protokoll framgår att uppföljning av har genomförts tre gånger i samband med delsårsrapporteringarna samt årsbokslut. Till dessa redovisningar har samtliga nämndens verksamhetsområden lämnat rapporter som beskriver de olika verksamhetsområdena, årets ekonomiska resultat, samt hur de lyckats med att nå sina mål och aktiviteter under året. Måluppfyllelsen visar ingen prognos för helårsutfall vid delsårsrapport 1 eller 2.

Nämnden redovisar i sin årsredovisning bidraget till de kommunövergripande målområdena från mål och budget 2019 vilket görs via nämndmål och indikatorer. Detta sker enligt trafikljusmodellen i en övergripande tabell för samtliga målområden, därefter beskrivs de olika målområdena och analyseras i egna avsnitt. Förvaltningen uppnår en majoritet av de uppsatta målen 2019. Nämndens egen utvärdering visar att bidraget till måluppfyllelsen är god inom fyra områden och godtagbar inom två områden. Av nämndens 10 mål har fem god uppfyllelse och fem stycken visar på godtagbar uppfyllelse.

2.3. Lägesrapporter

2.3.1. Mål och kvalitetsarbete

I nämndens årsredovisning finns en uppföljning och resultatredovisning av de kommun-gemensamma målen i mål och budget 2019. En aggregerad sammanställning av målupp-fyllelsen kring dessa mål finns i kommunens samlade årsredovisning.

Nämnden har genomfört effektiviseringar som 2019 uppgår till 2,2 % vilket motsvarar 6,1 mkr. Effektiviseringarna har syftat till att minska OH-kostnaderna och öka frisknärvaro i förvaltningen.

Inför 2019 gav nämnden förvaltningen tre uppdrag. Bland annat har ett av uppdragen visat att det finns ett tydligt behov och goda förutsättningar för Botkyrka kommun att skapa ett sammanhållet Campus. För Botkyrkas medborgare skulle ett samlat utbildnings- och yrkesvägledningsutbud innebära en större tillgänglighet, lägre trösklar och ett bredare utbud av utbildningsvägar som kan leda till jobb eller studier. Arbetslösheten i kommunen ligger i dagsläget på 10,3 procent, för riket ligger medeltalet på 7 procent. Botkyrka kom-mun är den kommun i landet som har högst andel utrikes födda (42,1 procent av befolk-ningen). Arbetslöshet beror i stor utsträckning på utbildningsnivå. Eftersom en viktig pa-rameter också är om man är inrikes- eller utrikesfödd, så talar det för att det finns ett be-hov av att öka Botkyrkabornas utbildningsnivå. En ökad utbildningsnivå skulle stärka indi-videns livskvalitet, egenförsörjning och egenmakt.

Ett annat uppdrag nämnden gav till förvaltningen var att utreda och föreslå hur ett fram-gångsrikt näringslivsarbete ska utvecklas. Förvaltningen har tagit fram en analysrapport av nuläget samt utifrån den kommit fram till förslag på prioriteringar för det framtida nä-ringsarbetet. De viktigaste prioriteringarna som behöver göras och som är av störst bety-delse för framtidens näringslivsarbete är att:

- Växla upp arbetet med företagens expansion, etableringar och klusterbildningar samt stärka det relationsskapande arbetet.
- Utveckla ett systematiskt arbete mot nyföretagande och tillväxtsegment
- Utveckla en sammanhållen och digital serviceorganisation för företag att starta, växa och etablera

Vidare visar enkäten hållbar medarbetarengagemang ett resultat för 2019 på 75 procent. (2018 år resultat var 76). Resultatet får anses som förväntat då det under 2019 genom-förts större omorganisationer där bland annat Xenter och Vuxenutbildningen slagits sam-man till det nya verksamhetsområden Utbildning för Vuxna samtidigt som Jobbcenter ge-nomgått en förändring.

I övrigt hänvisas till kommentarerna i delavsnittet om det verksamhetsmässiga resultatet för 2019.

2.3.2. Intern kontroll

Det är nämnden, som enligt kommunallagen, har det formella ansvaret för den interna kontrollen. De förtroendevalda revisorerna ska årligen bedöma om nämnden har ett fun-gerande system för intern kontroll.

Nämnden antog enligt protokoll från januari 2019 en plan för intern kontroll 2019. Planen har genomförts och uppföljning av genomförd internkontroll har sammanställts i mars 2019. Arbetet med att ta fram internkontrollplanen på arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen har föregåtts av en risk och väsentlighetsanalys utifrån nämndens målområden. Enligt det övergripande reglementet för intern kontroll ska nämnderna lämna sina rapporter till kommunstyrelsen senast i november för det år planen gäller. Uppföljning av internkontrollplanen ska årligen tas upp i nämnden. Internkontrollplanen innehåller kontrollmoment inom områdena ekonomi, HR, upphandling, kvalitet och effektivitet och efterlevnad av lagar, riktlinjer och föreskrifter. Det finns totalt 15 kontrollpunkter som ska kontrolleras inom de olika områdena varav 13 av punkterna är tilldelade av kommunledningsförvaltningen. Kommunledningsförvaltningen uppmanar även respektive förvaltning att ta in samtliga 13 kontrollmoment i nämndens internkontrollplan. Inför 2019 års internkontrollplan är det två nya kontrollmoment som inte fanns med år 2018. Totalt bedöms sju som grönmarkerade (goda), fyra kontrollmoment bedöms med gult (godtagbara) och två kontrollmoment är rödmarkerade (ej godtagbara). Två kontrollmoment har inte genomförts. Avseende belastningsregister har förvaltningen inte anställt någon som omfattats av kravet och avseende deltagarlistor för chefsintroduktion har det upptäckts att kontrollmetoden inte varit tillförlitlig. Avvikelse har påträffats avseende exempelvis rehabilitering och kontroll av fakturor.

Måttet gällande kontroll av fakturor på mellan 100 000 och 500 000 kr visar att flera verksamheter inom förvaltningen köpt in tjänster och varor som överstiger direktupphandlingsgränsen och där ingen direktupphandling genomförts. Flera direktupphandlingar har dock genomförts men utanför kommunens upphandlingssystem Tendsign, framförallt inom verksamheten Xenter. Granskningen har visat på 43 avvikelser med ett värde av 7 824 721 kr. Vad gäller kontrollmoment avseende kontroll av att rehabiliteringsinsats görs vid upprepad korttidsfrånvaro visar granskningen antal personer sjukfrånvarande 4 eller fler gånger på 43 personer, varav 16 personer har endast en påbörjad rehabiliteringsinsats. Förvaltningen delar inte kommunledningsförvaltningens bild. Förklaringen till det låga resultatet kan vara att stödsystemet för rehabilitering samt Hälsosupportens arbete gör att chefer till viss del missar att dokumentera i systemstödet.

2.3.3. Övriga frågor

Under denna rubrik diskuterades betydelsefulla händelser under 2019. Bland annat framgår att idéburna organisationer tagit initiativ till överenskommelser om partnerskap inom olika områden, där organisationer tillsammans med kommunen bidrar till att skapa ett mervärde och lösa en samhällsutmaning.

Projektet BASUN som bedrevs i projekt under tre år i samverkan mellan arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen, socialförvaltningen, Arbetsförmedlingen och Europeiska Socialfonden (ESF) visade på mycket goda resultat där arbetslösheten i åldersgruppen 16-24 halverades under projektperioden. Detta ledde till att arbetsmetoden implementerades inom förvaltningens ordinarie verksamhet efter att projektet avslutades under året.

Ett liknande projekt för vuxna planerades under året. En projektansökan är preliminärt godkänd av ESF och planeringen av projektet har pågått sedan i höstas med förhoppning om en start av projektet BAS (Botkyrkabor till Arbete och Studier) i mars 2020.

Gymnasiala utbildningar som bedrivits inom Xenter i samverkan med utbildningsförvaltningen har under flera år planerats att övergå till utbildningsförvaltningen i mitten av år 2020. Under år 2019 läste det cirka 150 elever inom dessa spetsutbildningar.

Näringslivsfrågor och frågor om social ekonomi är av strategisk och nämndöverskridande karaktär därför har ansvaret flyttats från arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen till kommunledningsförvaltningen. Förändring bidrar till att ge bästa möjliga förutsättningar att styra och samordna frågorna och få ytterligare kraft i utvecklingen av dessa områden.

För andra året i rad har Botkyrka kommun blivit utsedd till "Bästa Tillväxt" i Stockholms län. Utmärkelsen går till den kommun i länet som har störst andel företag som nyanställer, ökar sin omsättning och går med vinst. För att underlätta för företagare har näringslivsenheten bidragit till bland annat en ny digital bygglovstjänst, påbörjat arbetet med en ny företagsportal på botkyrka.se samt inrättat en ny process och tjänst för förbättrad företagslotsning.

2.4. Framtidsperspektiv

Under denna punkt har diskussioner förts kring framtiden och fortsatta utmaningar, såsom bland annat:

- Minska segregation och utanförskap genom att fler Botkyrkabor har möjlighet att...
  - ... lyckas med gymnasieutbildning,
  - ... vidareutbilda sig,
  - ... komma in på arbetsmarknaden,
  - ... karriärväxla, och
  - ... få egenmakt, delta i samhället och inkluderas.

För ytterligare information kring framtidsperspektivet hänvisas till nämndens omvärldsanalys.

2020-04-15

Anders Hägg

Uppdragsledare

Tobias Bjöörn

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Botkyrka kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av beslutad projektplan. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.